

Silvo Šinkovec

Vzgojni načrt šole

Starši so prvi vzgojitelji. Španski prijatelj, jezuit Fernando de la Puente, starše na prvem srečanju šole za starše izziva z vprašanjem: "Starši, imate svoj vzgojni načrt? Veste, kakšne osebnosti naj bi bili otroci, ko odrastejo? Sicer pa, ne skrbite, saj država ve, kaj bi rada od vaših otrok, tudi mediji in trgovci vedo, ulica ve, prodajalci mamil točno vedo, kaj bi radi od vaših otrok. Vsi se bodo maksimalno potrudili, da bi jim prodali svoj pogled na življenje. Ne skrbite, drugi bodo dobro opravili svojo nalogo." Tako jih izzove in staršem hitro postane jasno, da ne gre za bežna, ampak za življenjska vprašanja, ki se tičejo tistih, ki jih imamo najrajši.

Samo po sebi je umevno, da ima vsaka šola učni načrt. Učitelj mora vedeti, kaj bo učil, česa mora do konca leta naučiti učence, katere miselne procese mora spodbuditi. Ko točno vemo, kaj želimo doseči, lahko razmišljamo o sredstvih, ki jih potrebujemo, o metodah dela, o času, ki ga potrebujemo, ter o načinih in pogostosti preverjanja, o izvedenih postopkih in osvojenem znanju. Tako ustvarimo učni načrt posameznega predmeta, vsi predmeti sestavljajo predmetnik, šola pa si naredi letni delovni načrt.

Ko gre za posameznikov osebni razvoj, govorimo o vzgoji. Proces postane bolj zapleteni, ker gre za celovitejši proces. Vesel sem, da smo v Sloveniji spet prišli do odprtega pogovora o tem, da šole potrebujejo tudi vzgojni načrt. Končno! Ob vseh težavah, ki jih imajo šole in posamezni učitelji z disciplino, učno nedelavnostjo, s 'špricanjem', slabimi medosebnimi odnosi, slabo motivacijo..., se končno lotevamo samoumevnega vprašanja, kaj bo vsaka šola naredila, da si bo ustvarila normalno delovno okolje. Še več, da bo mladim omogočila zdravo socialno okolje, kjer se bodo otroci in odrasli dobro počutili, kamor bodo radi prihajali in kjer bodo osebno rasli. Vse to se na mnogih šolah že dogaja, le da temu ne rečejo vzgojni načrt. Dosegli pa bomo mnogo boljše rezultate, ko se bo vsaka šola tega dela lotila sistematično, ko si bodo šole med seboj pomagale, si izmenjevale izkušnje ter dobile ustrezno konceptualno in organizacijsko pomoč s strani odgovornih inštitucij. Sistematično strokovno delo daje boljše rezultate kot priložnostne in naključne akcije ali prizadevanja nekaterih, včasih osamljenih, entuziastov.

Vzgoja ni enostavna, ima mnogo podvprašanj in poglavij. Izziva nas, da o njej razmišljamo, se pogovarjamo, pišemo, jo raziskujemo, prirejamo posvete na to temo. Vsem, ki so na tem področju vztrajno in kakovostno delali vsa leta, bomo dali priznanje in se od njih učili. To so zakladi, ki jih imamo doma. S strokovnim delom bomo napredovali in se učili od držav, ki so na tem področju prehodile več poti in našle dobre rešitve.

Ne bomo se vedno strinjali, katera rešitev je boljša, ker se ravno na tem področju soočamo z različnimi pogledi in vrednotenji. Toda odprt pogovor, spoštovanje in dobronamernost vodita k boljšim rešitvam. Nekaj, kar ne sodi v demokracijo, prepoved, da ne smemo razmišljati, govoriti in načrtno delati na vzgojnem področju, pa upam, da je za vedno za nami.